

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 13Co/43/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820200555
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Baran
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8820200555.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Barana a členov senátu JUDr. Evy Šofrankovej a JUDr. Mariany Muránskej v spore žalobkyne: S. I. O., rod. O., nar. XX.XX.XXXX, L. č. XXX, XXX XX L., práv. zast.: JUDr. Jana Čepčeková, advokát, Nám. Slobody 2, 066 01 Humenné proti žalovanej: S. O., rod. H. nar. XX.XX.XXXX, bytom E. XXX/XX, XXX XX I., štátny občan Slovenskej republiky práv. zast.: JUDr. Miloš Kaščák, advokát, Kalinčiaková 10, 093 01 Vranov nad Topľou, o neplatnosť právneho úkonu - darovacej zmluvy, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 7C 7/2020-143 zo dňa 21.05.2021 takto

rozhodol:

I. Potvrďuje rozsudok.

II. Žalovaná má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti darovacej zmluvy uzatvorenej medzi F. Z. O. a žalovanou, predmetom ktorej boli nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX v k.ú. I. ako absolútne neplatného právneho úkonu z dôvodu, že predmetné nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a F. Z. O..

2. Súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol tak, že zaviazal žalobkyňu nahradiť úspešnej žalovanej trovy konania v rozsahu 100% s poukazom na zásadu úspechu vo veci v zmysle ustanovenia § 255 ods. 1 CSP.

3. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie zistil skutkový stav v tomto znení:

„Na základe vykonaného dokazovania, a to po oboznámení sa s obsahom spisu, dôkazmi priloženými do spisu a skutočností zistených z konaní vedených na Okresnom súde I. J. Y. súd mal za to, že žalobkyňa podala návrh o určenie neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej dňa XX. XX. XXXX medzi F. Z. O. a žalovanou k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, a to z dôvodu, že nehnuteľnosti zapísané na tomto LV majú patriť do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a F. Z. O. a majú byť predmetom vypořádania v konaní o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vedeného na Okresnom súde I. J. Y. pod sp. zn. XPc/XX/XXXX. Dôvodnosť tohto nároku žalobkyňa odôvodňovala zo skutočností, že dom zapísaný na LV č. XXX má patriť do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, a to žalobkyne a F. Z. O.. Nemá patriť iba F. Z. O., ktorý by s ním mohol nakladať a to darovať ho žalovanej ako svoj majetok. Túto skutočnosť odôvodňovala z dôvodu, že aj keď základová doska a jeden alebo dva obvodové múry domu patrili F. Z. O., nový dom si s F. Z. O. postavili za trvania manželstva. Žalovaná s podanou žalobou nesúhlasila. Mala za to, že darovacou zmluvou nebol porušený žiaden

zákon. Y. právny úkon bol urobený v súlade so zákonom a na vedení takéhoto sporu žalobkyňa nemá záujem, pretože aj prípadné vyhovie žaloby by nezmenilo postavenie žalobkyne.

Medzi účastníkmi konania bola sporná skutočnosť, či darovacia zmluva bola urobená v súlade so zákonom, s tým, že v prvom rade bola vznesená aj obrana žalovanej, či žalobkyňa má naliehavý právny záujem na vedení tohto sporu.“

4. Súd prvej inštancie vec právne posúdil v zmysle ustanovenia § 34 ods. 2, § 34 ods. 1, § 70 ods. 1 Zákona č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľnosti, podľa § 39 Občianskeho zákonníka, podľa § 228 ods. 1 a § 137 Civilného sporového poriadku, pričom zistil, že predmetná žaloba nie je dôvodná.

5. Súd prvej inštancie sa zaoberal otázkou naliehavého právneho záujmu ešte pred vykonávaním dokazovania. Dospel k záveru, že neplatnosť právneho úkonu sa má týkať nehnuteľnosti, ktorých vlastníkom podľa aktuálneho výpisu z listu vlastníctva je Z.. Z. M., ktorá ich nadobudla na základe kúpnej zmluvy zo dňa XX.XX.XXXX od žalovanej. Žalovaná nadobudla nehnuteľnosti na základe darovacej zmluvy zo dňa XX.XX.XXXX. Predmetná darovacia zmluva bola uzavretá počas trvania manželstva žalobkyne a F.. Z. O., ktoré bolo rozvedené rozsudkom právoplatným dňa XX.XX.XXXX. Žalobkyňa sa domáhala určenia neplatnosti darovacej zmluvy z dôvodu, aby predmetné nehnuteľnosti mohli byť predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a F.. Z. O.. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba o určenie neplatnosti darovacej zmluvy nie je žalobou, ktorou by žalobkyňa mohla odstrániť svoj neistý stav, a to, že týmto rozsudkom by mohlo byť určené, aby predmetná nehnuteľnosť mohla byť predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a F.. Z. O.. Ako dôvod absolútnej neplatnosti darovacej zmluvy uviedla to, že dom, ktorý bol predmetom darovacej zmluvy nadobudla ona spolu s F.. O. počas trvania manželstva. Určovacia žaloba je žaloba preventívneho charakteru a je na mieste vtedy, pokiaľ možno pomocou nej eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty k právnemu vzťahu. Ak právna otázka má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k inej otázke, nie je daný naliehavý právny záujem na určení tejto predbežnej otázky, ak sa možno domáhať priamo určenia samotného práva, ku ktorému predbežná otázka smeruje. Podľa názoru súdu prvej inštancie by sa aj vyhovie návrhu žalobkyne neodstránil stav objektívnej právnej neistoty, pretože na základe vyhovujúceho rozsudku súdu by nemohlo dôjsť k zápisu vlastníckeho práva na F. Z. O., nakoľko v danom prípade predmetná nehnuteľnosť prešla ďalšou právnou zmenou, a to uzavretím kúpnej zmluvy sa vlastníčkou tejto nehnuteľnosti stala tretia osoba. Prípadné rozhodnutie o neplatnosti právneho úkonu darovacej zmluvy by nemalo vplyv na zapísané vlastníctvo v prospech tretej osoby, ktorá toto nadobudla na základe kúpnej zmluvy. Súčasná vlastníčka nehnuteľnosti nebola účastníčkou právneho úkonu darovacej zmluvy a nie je ani účastníčkou tohto konania, preto by sa na ňu prípadné rozhodnutie nevzťahovalo v zmysle § 228 ods. 1 CSP. Z uvedeného dôvodu tu nebola preukázaná existencia naliehavého právneho záujmu v čase rozhodovania súdu, čo je dôvod na zamietnutie určovacieho návrhu. Jediným prostriedkom na odstránenie neistého postavenia žalobkyne by bola len žaloba o určenie vlastníckeho práva, v rámci ktorej by boli určené prípadné neplatnosti uzavretých zmlúv vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam.

6. Proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané odvolanie zo strany žalobkyne, ktorá v podanom odvolaní po skonštatovaní dôvodov súdu prvej inštancie poukázala na skutočnosť, že pred Okresným súdom I. J. Y. sa vedie konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a F.. Z. O., pričom prvoinštančný súd uložil neodkladným opatrením S. O. nenakladať s nehnuteľnosťami zapísanými na LV č. XXX v k.ú. I. do právoplatného skončenia konania vedeného pod sp.zn. XPc XX/XXXX. Konanie o vyporiadenie BSM nie je doposiaľ právoplatne skončené, pričom v odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie je uvedené, že nie je namietaná platnosť darovacej zmluvy medzi F.. Z. O. a žalovanou v tomto konaní. Táto skutočnosť nie je pravdivá, nakoľko v prebiehajúcom konaní sa žalobkyňa domáha neplatnosti právneho úkonu darovacej zmluvy, ktorá však bola zamietnutá s tým, že v prípade aj vyhovie žaloby by sa postavenie žalobkyne nezlepšilo. Bolo preukázané, že uzavretím kúpnej zmluvy sa vlastníčkou týchto nehnuteľností stala Z.. Z. M., pričom žalobkyňa má naliehavý právny záujem na tom, aby sa rozhodlo o určení, či tu právo je alebo nie je, a to podanými žalobami o neplatnosť darovacej zmluvy a neplatnosť kúpnej zmluvy. Tento naliehavý právny záujem žalobkyňa preukazovala už v návrhu na nariadenie zabezpečovacieho opatrenia, v ktorom uviedla, že má dôvodnú obavu z ohrozenia exekúcie na zabezpečenie jej pohľadávky, nakoľko sa F.. Z. O. zbavuje svojho majetku. Tomuto návrhu bolo vyhovie zo strany súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu, a to uznesením sp.zn. 5CoP 15/2018 zo dňa 03.07.2018. Skutkový stav vo veci bol taký, že počas trvania

manželstva žalobkyne s F.. Z. O. mu jeho matka darovala nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX v k.ú. I., pričom išlo o pozemok so starým rodinným domom v havarijnom stave, ktorý bol zbúraný tak, že zostalo len 20% stavebných konštrukcií a 80% stavby bolo realizovaných z finančných prostriedkov patriacich do BSM a z daru žalobkyne od jej otca. Za účelom výstavby stavebníci uzavreli aj úverovú zmluvu, pričom tieto nehnuteľnosti následne F.. Z. O. daroval svojej matke počas trvania ich manželstva, keď už nežili v spoločnej domácnosti, pričom týmto chcel iba skomplikovať žalobkyni uplatnenie si svojich práv. Žalobkyňa spolu s manželom sa rozhodli postaviť si nový dom, no z dôvodu, aby nebolo nutné vydávať nové stavebné povolenie bolo zachovaných 20% pôvodnej stavby, no znaleckými posudkami je preukázané, aká hodnota bola z ich strany investovaná do domu. Žalobkyňa sa v žalobe o vyporiadanie BSM domáha, že táto nehnuteľnosť patrí do BSM manželov a následne až v priebehu konania zistila, že vlastníkom tejto nehnuteľnosti je tretia osoba. Samotný predaj týchto nehnuteľností bol urobený účelovo, nakoľko F.. Z. O. prevzal uznesenie súdu prvej inštancie skôr, než jeho matka, ktorá následne vyhýbajúc sa doručeniu previedla nehnuteľnosti na tretiu osobu z dôvodu, že zo strany súdu prvej inštancie nedošlo k doručeniu rozhodnutia katastrálnemu odboru Okresného úradu vo I. J. Y.. Z týchto dôvodov je žalobkyňa presvedčená, že uzatvorenie darovacej zmluvy je absolútne neplatným právnym úkonom, nakoľko prevádzané nehnuteľnosti patria do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a F. Z. O.. Uzavretie darovacej zmluvy medzi priamymi príbuznými odporuje zákonu, obchádza ho a prieči sa dobrým mravom a poškodzuje práva žalobkyne. Z týchto dôvodov žiadala, aby odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

7. K podanému odvolaniu žalobkyne žalovaná uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie je správny, vydaný na základe dostatočne zisteného skutkového stavu, pričom vec bola správne právne posúdená. Odvolacie dôvody sú len súhrnom vyjadrení prednesených žalobkyňou v priebehu konania, a preto navrhla odvolaciemu súdu napadnutý rozsudok potvrdiť.

8. Žalobkyňa vo svojom stanovisku k podaniu žalovanej uviedla, že trvá v celom rozsahu na podanom odvolaní a z rozhodnutia súdu prvej inštancie nie sú zrejmé odpovede na otázky podstatného významu objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia. Rozsudok súdu prvej inštancie teda nie je správny a je vydaný na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu.

9. Ďalšie podania strán v odvolacom konaní predložené neboli.

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) v zmysle zásad uvedených v § 470 ods. 1 a 2 CSP, vzhľadom na včas podané odvolanie preskúmal rozsudok v napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke, najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

11. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

12. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

13. Podľa § 78 ods. 1 CSP nútené spoločenstvo je procesné spoločenstvo, v ktorom osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých subjektov právneho vzťahu. Podľa § 78 ods. 2 CSP súd žalobu zamietne, ak nie je splnená podmienka účasti všetkých subjektov podľa ods. 1.

14. Odvolací súd sa primárne zaoberal otázkou pasívnej vecnej legitímácie, nakoľko v zmysle citovaného ustanovenia Civilného sporového poriadku v prípade žaloby o neplatnosť právneho úkonu sa vyžaduje, aby na strane žalovaných ako nútené procesné spoločenstvo vystupovali všetci účastníci dotknutého právneho úkonu.

15. Podľa platnej judikatúry je zrejmé, že ak má byť určená neplatnosť zmluvy, ktorej predmetom je nehnuteľnosť, musia byť účastníkmi konania všetci, ktorí ju uzavreli (porovnaj rozhodnutia NS SR sp.zn. 3Cdo 122/2002, 1Cdo 11/2003). V takýchto konaniach musia byť účastníkmi všetci, ktorí zmluvu uzavreli, prípadne ich právni nástupcovia, a to buď na strane žaloby alebo na strane žalovaných.

16. V uvedenom prípade je zrejmé, že darovacia zmluva, predmetom ktorej bola nehnuteľnosť bola uzavretá medzi F. Z. O. a S. O., pričom F. Z. O. nie je stranou sporu ani na strane žalobcu ani na strane žalovanej, pričom z obsahu nevyplýva, že by strany sporu boli prípadne jeho právnymi nástupcami.

17. S poukazom na túto skutočnosť bolo nutné žalobu zamietnuť pre nedostatok vecnej legitímácie.

18. Na túto skutočnosť bol odvolací súd povinný prihliadnuť ex offio, a preto sa nezaoberal už ďalšími skutočnosťami, ktoré boli uvedené v odvolaní.

19. Z uvedeného dôvodu odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny, aj keď z odlišných dôvodov.

20. Ako vyplýva z rozsudku NS SR z 29.06.2010 sp.zn. 2Cdo 205/2009 preskúvanie vecnej legitímácie, a to či už aktívnej alebo pasívnej je imanentnou súčasťou každého súdneho konania, pričom súd vecnú legitímáciu skúma vždy aj bez návrhu a aj v prípade, že ju žiaden z účastníkov konania nenamietol.

21. S poukazom na uvedené sa odvolací súd zaoberal touto skutočnosťou bez vznesenej námietky zo strán sporu.

22. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Zodpovedané majú byť len tie otázky, ktoré majú pre vec zásadný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998. Ústavný súd SR vyslovil, že: "súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu". (porovnaj IV. ÚS 115/03). S poukazom na uvedené odvolací súd nepovažoval za potrebné sa vyjadrovať k ostatným dôvodom odvolania, nakoľko tieto sú pre rozhodnutie v merite vecí bez významu.

23. Výrok o trovách odvolacieho konania vyplýva z ustanovenia § 396 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 255 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní úspešnej žalovanej bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobkyni v rozsahu 100%.

24. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).
Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.
Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).